

KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ELŐTERJESZTÉS

Előterjesztő: Csáfordi Dénes Polgármester – a Települési Értéktár Bizottság elnöke

Tárgy: A Települési Értéktár Bizottság 2023. évi beszámolója

Ügyintéző: Konyári Ferenc hatósági ügyintéző

Iktatószám: -

Melléklet: 1 db (Beszámoló)

Feladatot jelent: -

Véleményező bizottság:

Szociális és Családvédelmi Bizottság

Bizottsági elnök:

Antal Ferenc

Egyéb véleményező szerv: -

Törvényességi véleményezésre benyújtás időpontja: 2024. március 18.

Törvényességi ellenőrzést végezte:

Dr. Tóth Judit *hatósági és szociális irodavezető*

Látta: **Dr. Juhász Marica** *jegyző*

Az ülés időpontja: 2024. március 21.

Egyéb meghívottak:

NYILVÁNOS ÜLÉS/ZÁRT ÜLÉS

Hajdúhadház Város Önkormányzata
Polgármesterétől

4242 Hajdúhadház, Bocskai tér 1.
(52) 583-411
www.hajduhadhaz.hu

Tisztelt Képviselő-testület!

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló, jelenleg hatályban lévő 324/2020. (VII.1) Korm. rendeletet.

A fenti jogszabályok alapján Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. szeptember 5-én tartott rendkívüli ülésén a 186/2013. (IX.05.) HÖ. sz. határozatában úgy határozott, hogy

1. a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján Települési Értéktárat hoz létre.
2. a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt feladatok végrehajtására Települési Értéktár Bizottságot hozott létre.

A Települési Értéktár Bizottság jelenlegi személyi összetétele:

- Csáfordi Dénes (bizottsági elnök)
- Antal Sándor
- Erdei Imréné Bódán Katalin
- Hadházy Katalin
- Szabó Margit
- Szöllős László
- Vargáné Sörös Ilona

I. A Települési Értéktár Bizottság személyi feltételeinek változásai:

Hajdu Mariann – saját kérésére – kezdeményezte bizottsági tagsága megszüntetését, helyére a bizottság elnöke Erdei Imréné Bódán Katalin felvételét javasolta.

A Települési Értéktár Bizottság 2023. március 29-i bizottsági ülésén a 1/2023.(III.29.) HTÉBH számú határozata alapján Hajdu Mariann bizottsági tagságának megszüntetését, valamint Erdei Imréné Bódán Katalin bizottsági tagfelvételét tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.

II. A Hajdúhadház Települési Értéktár Bizottság éves beszámolója:

A Települési Értéktár Bizottság eddigi tevékenységéről és döntéseiről szóló beszámolót a melléklet tartalmazza.

A Települési Értéktár Bizottság, megalakulása óta 32 tárgyi és szellemi terméket vett fel a helyi értéktárba, melyből jelenleg 6 helyi értékünk

- a Hadházi lapos tájfajta káposzta
- a Hajdúhadházi Vadas csárda épülete
- Az első magyar gyermekváros barakképületei
- Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája
- Földi János, a Hajdúkerület orvosa munkássága
- „Emléktölgy a Kelenc mentén”

szerepel a Hajdú-Bihar Vármegyei Értékek között. Ez utóbbi („Emléktölgy a Kelenc mentén”) 2023-ban került be a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba.

A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság 2024. március 18-iki bizottsági ülésén az 1/2024. (III.18.) HTÉBH számú határozata alapján a bizottság eddigi tevékenységéről szóló éves beszámolót elfogadta.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, az előterjesztést megtárgyalni, a határozati javaslatot egyszerű többséggel elfogadni szíveskedjen.

HATÁROZATI JAVASLAT

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testületének/2024.(....) határozata

A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság 2023. évi beszámolójának elfogadása

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete az előterjesztés mellékletét képező Települési Értéktár Bizottság tevékenységéről szóló 2023. évi beszámolóját megtárgyalta, és azt elfogadja.

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete köszönetét fejezi ki a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság egész évben végzett áldozatos munkájáért.

Határidő: azonnal

Felelős: Csáfordi Dénes polgármester

Hajdúhadház, 2024. március 18.

.....
Csáfordi Dénes
Polgármester

Beszámoló
a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság
2023. évi tevékenységéről

I. Jogszabályi háttér:

A települések szellemi és tárgyi értékeinek feltárása, megőrzése és bemutatása, valamint a nemzeti tudat erősítése érdekében az Országgyűlés elfogadta a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényt, s annak végrehajtására a Kormány megalkotta a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló, jelenleg hatályban lévő 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletet.

Ezen jogszabályok széleskörű lehetőséget teremtenek a magyarság által létrehozott, a nemzet számára különösen fontos anyagi és szellemi értékek felkutatásához, összegyűjtéséhez és regisztrációjához. Megalkotásuk egyik célja, hogy lehetőség szerint minél több önkormányzat önként vállalt feladatként vegye számba és nevesítse mindazon helyi szellemi, anyagi, természeti kincsét, termékét, melyet nemzeti értéknek tekint, és annak katalogizálása, valamint megőrzése érdekében hozzon létre települési értéktárat.

A települések, melyek értéktáraiból egy szakavatott bizottság, a Hungarikum Bizottság választja ki a Magyar Értéktárba kerülő értékeket, majd ezekből jelöli ki a hungarikumokat., melyek olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értékek, amik a történelmi, vagy a mai Magyarországra jellemző tulajdonságaikkal, egyediségükkel, különlegességükkel és minőségükkel a magyarság csúcsteljesítményei. Jelenleg a törvény erejénél fogva hungarikumnak minősülnek az UNESCO világörökségi listán szereplő helyszínek és szellemi, kulturális örökségi elemek.

A 2012. évi XXX. törvény 3.§-a alapján tehát a települési önkormányzat Települési Értéktárat, illetve Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint szervezi a településen fellelhető nemzeti értékek azonosítását, létrehozza a településen fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt és megküldi azt a vármegyei értéktárba.

II. A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság célkitűzései:

A Települési Értéktár Bizottság alapvető célja a város múltjához és jelenéhez kapcsolódó helyi értékeink feltárása, megőrzése, széleskörű bemutatása, ezáltal a helyi lakosság kötődésének, identitásának megerősítése. A Települési Értéktár Bizottságnak fontos szerepe van a jelentősebb helyi évfordulók közös megünneplésének szorgalmazásában, annak előkészítésében.

III. A Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság tevékenysége:

A fenti jogszabályok alapján Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. szeptember 5-én tartott rendkívüli ülésén a 186/2013. (IX.05.) HÖ. sz. határozatában úgy határozott, hogy

- 1.) a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1) bekezdése alapján Települési Értéktárat hoz létre.
- 2.) a nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt feladatok végrehajtására Települési Értéktár Bizottságot hozott létre, melynek személyi összetételét az alábbiak szerint határozta meg:
 - dr. Hadházy Jenő
 - Vargáné Sörös Ilona
 - Szabó Margit

- Szöllős László
- Antal Sándor
- Csáfordi Dénes
- Hajdu Marianna.

A Települési Értéktár Bizottság jelenlegi személyi összetétele:

- Csáfordi Dénes (bizottsági elnök)
- Antal Sándor
- Erdei Imréné Bódán Katalin
- Hadházy Katalin
- Szabó Margit
- Szöllős László
- Vargáné Sörös Ilona

A bizottság személyi összetételében 2023-ban történt személyi változások:

Hajdu Mariann – saját kérésére – kezdeményezte bizottsági tagsága megszüntetését, helyére a bizottság elnöke Erdei Imréné Bódán Katalin felvételét javasolta.

A Települési Értéktár Bizottság 2023. március 29-iki bizottsági ülésén a 1/2023.(III.29.) HTÉBH számú határozata alapján Hajdu Mariann bizottsági tagságának megszüntetését, valamint Erdei Imréné Bódán Katalin bizottsági tagfelvételét tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.

3.) Helyi értékek:

A Települési Értéktár Bizottság eddigi munkája során a beérkezett javaslatok alapján 32 tárgyi és szellemi terméket minősített helyi értéknek, így a helyi értéktár jelenleg összesen 32 helyi értékkel büszkélkedhet. A vármegyei szinten is jegyzett hajdúhadházi vonatkozású értékek száma a 2023-as évben hatra gyarapodott, az “Emléktölgy a Kelenc mentén” elnevezésű települési érték vármegyei felvételével.

sorszám	Települési Érték megnevezése	Kategória	Helyi Értéktárban	Megyei Értéktárban
1.	Hajdúhadházi Vadas csárda épülete	Épített környezet	X	X
2.	Az első magyar gyermekváros barakképületei	Épített környezet	X	X
3.	Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája	Kulturális örökség	X	X
4.	Földi János a Hajdúkerület orvosa munkássága	Kulturális örökség	X	X
5.	Bocskai István lovasszobra	Kulturális örökség	X	
6.	Bocskai István mellszobra	Kulturális örökség	X	
7.	Az egyház-, iskola és helytörténeti gyűjtemény állandó kiállítása	Kulturális örökség	X	
8.	Emléktölgy a Kelenc mentén	Természeti környezet	X	X

9.	Égerházi Imre festőművész munkássága	Kulturális örökség	X	
10.	É. Kiss Sándor nyelvész munkássága	Kulturális örökség	X	
11.	Faragott népművészeti kerítés	Turizmus és Vendéglátás	X	
12.	A Földi János Iskola régi épülete	Épített környezet	X	elutasítva 2023. december 20.
13.	Hadház erdőségei	Természeti környezet	X	
14.	Hadházi hurkatészta-vagy görcsös galuska leves	Kulturális örökség	X	
15.	Hadházi kukó-leves	Kulturális örökség	X	
16.	Hadházi lakodalom	Kulturális örökség	X	
17.	Hadházi régi népi játékok	Kulturális örökség	X	
18.	Hadházi savanyú káposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
19.	Hadházi toroskáposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
20.	Hadházi töltött káposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	
21.	Hajdúhadházi családi szőttes minták	Kulturális örökség	X	
22.	Liget flórája és faunája	Természeti környezet	X	
23.	Múzsza szobor	Kulturális örökség	X	
24.	Néprajzi gyűjtemény állandó kiállítása	Kulturális örökség	X	
25.	Pannó gyűjtemény	Kulturális örökség	X	
26.	Pély Nagy Gábor hajdúkerületi főkapitány munkássága	Kulturális örökség	X	
27.	Hajdúhadházi református templom	Épített környezet	X	
28.	Szilágyi Dániel orientalista, turkológus munkássága	Kulturális örökség	X	
29.	Hajdúhadházi Úrasztali ónkupa 1623-ból	Kulturális örökség	X	elutasítva 2023. december 20.
30.	1956-os emlékmű	Kulturális örökség	X	
31.	Hadházi lapos tájfajta káposzta	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	X
32.	Othello Borház – a benne lévő szőlészeti és borászati gyűjteménnyel	Agrár- és Élelmiszergazdaság	X	

Jelenleg települési értékeink közül 6 helyi érték került be a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba:

- Agrár- és Élelmiszergazdaság kategóriában a Hadházi lapos tájfajta káposzta
- Épített környezet kategóriában a Hajdúhadházi Vadas csárda épülete és
- Az első magyar gyermekváros barakképületei
- Kulturális örökség kategóriában Sillye Ferenc hajdúkapitány legendája és
- Földi János, a Hajdúkerület orvosának munkássága
- Természeti környezet kategóriában az „Emléktölgy a Kelenc mentén”

A 2023-ban felterjesztett három érték közül a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba az „Emléktölgy a Kelenc mentén” került felvételre a vármegyei értékek közé.

A Néprajzi Kiállítás újraindítása

A bizottsági ülésen elemzésre kerültek a Néprajzi Kiállítás újraindításával kapcsolatos eddigi tapasztalatok, eredmények.

A 2023. június 10-én, a Radnóczi Ferenc Kertbarátkör 50 éves fennállásának alkalmából újra megnyitott Néprajzi Kiállítás alapterülete a korábbihoz képest majd kétszeresére nőtt a pince hátsó részének megnyitásával, amely lehetővé tette, hogy méltó körülmények között mutathassuk be a településünkön fennmaradt néprajzi tárgyakat.

A Néprajzi Kiállítás - amellet, hogy az új rész igényes padlóburkolatot kapott, a falak teljeskörű javítása és festése valósult meg, új, esztétikus és energiatakarékos lámpatestekre cserélték a régieket, és a mai kor követelményeinek megfelelően, Wifivel, valamint a kiállítótér új, korszerűbb nyitászérkelővel, riasztóberendezéssel lett ellátva.

A kiállítás újraindításától, **2023. június 10-től 2023. december 31.-ig 659 fő** látogatott el és nézte meg a Hajdúhadházon megmaradt régi idők tárgyi emlékeit. A kiállítás látogatottsága rendkívül jónak számít, mely információt a debreceni Déri Múzeum munkatársai is elismeréssel konstataáltak. A látogatói réteg széles spektrumon mozog: az óvodás korosztálytól a 90 éven felüliekig minden korosztály képviseltette magát. Az egyéni és családi látogatások mellett különböző korosztályokhoz tartozó csoportok is szívesen választják úticélul, legyen az óvodás csoport, nyugdíjas klub, vagy baráti társaság. A látogatók nemzetiségi megoszlása is igen változatos, mert a helyi lakosságon kívül a környező kisebb és nagyobb településekről, a fővárosból, de távolabbi városokból, és külföldről (Hollandiából, Németországból, Angliából, Kanadából, Új-Zélandról, az USA-ból és Tajvanból is) fogadtunk már látogatókat.

A Néprajzi Kiállítást megtekintők – legyen az helyi vagy idegen - elismeréssel nyilatkoztak az itt látottakról és arról a kivételes összefogásról, amely a Kertbarátkör és Hajdúhadház Város Önkormányzata között létrejött egy nemes cél, a város múltjának és tárgyi emlékeinek megőrzéséért.

Hajdúhadház, 2024. március 18.

Csáfordi Dénes

a Hajdúhadházi Települési Értéktár Bizottság
elnöke